

Uit: Startersboek voor gemeente- en OCMW-raadsleden, Politeia

82. Waar halen gemeenten en OCMW's hun geld vandaan, en waaraan wordt het besteed?

De Vlaamse gemeenten haalden hun exploitatieontvangsten in 2016 vooral uit de volgende bronnen (in miljoen euro en in %):

Belastingen	5074
Gemeentefonds en andere fondsen	2696
Andere subsidies	1237
Aangerekende retributies en vergoedingen	891
Intresten en dividenden	406
Totaal	10 306

Opmerkelijk is het grote aandeel van inkomsten uit belastingen. Gemeenten staan via de belastingen dus voor een groot deel zelf in voor de financiering van hun uitgaven. Bij die belastingen komen de grootste bedragen uit de aanvullende belasting op de personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing, die samen goed zijn voor ca. 85 procent van de fiscale ontvangsten (*zie vraag 83*).

Ook het Gemeentefonds en allerlei andere vormen van subsidies zijn grote bronnen van middelen. Gemeenten rekenen soms ook een vergoeding aan voor de diensten die ze verstrekken (het zwembad, de uitleendienst). Die retributies zijn echter slechts goed voor een kleine 9 procent van de exploitatieontvangsten.

De exploitatie-uitgaven zagen er in 2016 voor de Vlaamse gemeenten als volgt uit (in miljoen euro en in %):

Personeelsuitgaven

Subsidies aan derden

OCMW

Politiezone

Hulpverleningszone

Autonome gemeentebedrijven

Erediensten

Andere (vooral verenigingen)

Werkingsuitgaven

Financiële uitgaven (vooral in

Van de totale exploitatie-uitgaven van de Vlaamse gemeenten ging in 2016 bijna 43 procent naar het personeel. Verder blijkt dat via de gemeenten ook belangrijke bedragen naar het OCMW, de lokale politiezone en de hulpverleningszone gaan.

Bekijken we de uitgaven sectoraal, dan gaan de meeste gemeentelijke bestedingen (22,9 procent) naar algemeen bestuur (de werking van het gemeentelijke apparaat), gevolgd door veiligheid met 15,5 procent (vooral de dotaties aan de politie- en hulpverleningszone), zorg en opvang met 14,7 procent (vooral de dotatie aan het OCMW) en cultuur en vrije tijd met 13,0 procent.

De gemeentelijke investeringsuitgaven bedroegen in 2016 in Vlaanderen 1545,5 miljoen euro. Daarvan ging 80 procent naar materieel vaste activa (gebouwen, materieel, voertuigen, wegen...). Verder hadden de investeringen in financieel vaste activa (bv. participaties in een intercommunale) een aandeel van 9,1 procent, ging 8,1 procent naar gemeentelijke investeringssubsidies en was er nog 2,8 procent voor investeringen in immaterieel vaste activa (allerlei plannen en studies).

De investeringen in materieel vaste activa gingen vooral naar de sectoren 'zich verplaatsen en mobiliteit' (31,0 procent), 'cultuur en vrije tijd' (17,3 procent) en 'leren en onderwijs' (14,5 procent).

Voor de OCMW's zagen de exploitatieontvangsten er in 2016 als volgt uit:

Ontvangsten uit de werking	1105
Algemene werkingssubsidies	1136
Gemeentefonds	128
Gemeentelijke bijdrage	918
Overige	89
Andere subsidies	736
Recuperatie kosten sociale dienst	115
Andere operationele ontvangsten	215
Financiële ontvangsten	12
Totaal	332

OCMW's haalden dus ca. één derde van hun courante middelen uit hun eigen werking (inkomsten uit de exploitatie van een woonzorgcentrum, vergoedingen voor kinderopvang of thuiszorg enz.) en één derde uit algemene subsidies, met daarin de gemeentelijke bijdrage als belangrijkste component, en ruim 20 procent uit specifieke subsidies.

De exploitatie-uitgaven van de OCMW's in 2016 geven het volgende beeld:

Personeelsuitgaven	197
Werkingsuitgaven	47
Specifieke kosten sociale dienst	52
Subsidies aan derden	7
Financiële uitgaven (vooral intresten)	6
Totaal	311

De Vlaamse OCMW's investeerden in 2016 voor een bedrag van 354,3 miljoen euro. Daarvan ging het overgrote deel (82,8 procent) naar materieel vaste activa, gevolgd door investeringen in financiële activa (7,8 procent), toegestane investeringssubsidies (6,2 procent) en investeringen in immaterieel vaste activa (3,2 procent). De 293,2 miljoen euro in materieel vaste activa gingen voor 87,8 procent naar zorg en opvang en voor 9,5 procent naar algemeen bestuur.

Bij al die cijfers past een belangrijke waarschuwing. Het gaat telkens om de totaliteit of het gemiddelde voor alle Vlaamse gemeenten of OCMW's. De gegevens van een individueel bestuur wijken er in elk geval van af, maar dat betekent niet dat die gemeente of dat OCMW het dan beter of slechter doet. De afwijking kan te maken hebben met een samenspel van omgevingsfactoren (bv. hogere of lagere inkomens op het grondgebied), historische elementen (beslissingen van tien jaar eerder die nu nog doorwerken), bewuste keuzes (bv. over zelf doen of uitbesteden) enz.